

SPIS TREŚCI

STUDIA I ARTYKUŁY

MACIEJ RAKOWSKI <i>Okręgi wyborcze w wyborach do rad miast na prawach powiatu</i>	7
MAŁGORZATA NIEWIADOMSKA-CUDAK <i>Reprezentatywność i aktywność kobiet w polskim parlamencie w latach 1919–1939</i>	49
JAKUB RZUCIDŁO <i>Perspektywy głosowania za pośrednictwem Internetu w Rzeczypospolitej Polskiej</i>	67
DAWID SZEŚCIEŁO <i>Modele administracji wyborczej w wybranych państwach</i>	93
JEREMIASZ SALAMON <i>Konsekwencje głosowania podzielonego w mieszanych systemach wyborczych - wnioski z wyborów do Izby Reprezentantów Nowej Zelandii z lat 1996–2008</i>	121

RECENZJE

ANDRZEJ SOKALA <i>External Voting w wybranych państwach europejskich, Krzysztof Skotnicki red., Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2012</i>	151
STEFAN J. JAWORSKI <i>Евгений Иванович Колюшин, Выборы и избирательное право в зеркале судебных решений</i> , Норма Инфра – М, Москва, 2012	156

SPRAWOZDANIA

RADOŚLAW ZYCH <i>Sprawozdanie z ogólnopolskich obchodów Światowego Dnia Wyborów, Toruń, 7 lutego 2013 roku</i>	161
PAWEŁ RAŻNY <i>Sprawozdanie z konferencji naukowej „Wyzwania współczesnego prawa wyborczego”, Toruń, 15 marca 2013 roku</i>	167

WYNIKI WYBORÓW I REFERENDÓW NA ŚWIECIE

MARCIN RULKA, PATRYCJA WROCŁAWSKA <i>Wyniki wyborów parlamentarnych, prezydenckich i referendów na świecie w okresie od października 2012 roku do marca 2013 roku</i>	173

Streszczenia artykułów „Studia Wyborcze” t. 15/2013

Maciej Rakowski

OKRĘGI WYBORCZE W WYBORACH DO RAD MIAST NA PRAWACH POWIATU

W Polsce jest 65 miast na prawach powiatu, to jest gmin, w których rada miejska wybierana jest w wyborach proporcjonalnych. Zgodnie z ustawą kodeks wyborczy z 5 stycznia 2011 r. gminy te podzielone są na okręgi wyborcze, w których wybieranych jest od 5 do 10 radnych. Ostatnie wybory samorządowe zostały przeprowadzone jeszcze na podstawie ordynacji wyborczej z 1998 r. W gminach tworzono wówczas okręgi wyborcze, w których obsadzano od 5 do 8 mandatów. Podział na okręgi dokonywany był przez radę gminy, przy czym ustawodawca sformułował zasadę stałości okręgów wyborczych.

Autor artykułu przedstawia praktyczne aspekty podziału gmin będących miastami na prawach powiatu w wyborach samorządowych z 2010 r. Najmniejsze (pięciomandatowe) okręgi były wówczas zdecydowanie najpopularniejsze (161 na łączną liczbę 298 okręgów), zaś największych (ośmiomandatowych) było zaledwie 14 w całej Polsce. W gminach, w których utworzono najmniejsze okręgi wyborcze, zdarzało się, że 8% – a nawet 10% – głosów uzyskanych przez listę nie przekładało się na mandaty w radzie. Wykazano również, że im mniejsze były okręgi wyborcze, tym silniejsza była nadreprezentacja ugrupowania zwycięskiego. Związane z tym silne deformacje wyniku wyborczego występowały m. in. w Bytomiu, Szczecinie, Gdańsku, Łodzi i Chorzowie.

Autor wyraził pogląd, że zdecydowanie bardziej sprawiedliwy byłby rozdział mandatów dokonywany w okręgu ogólnomiejskim, czyli bez podziału miasta na okręgi (przykładowa symulacja rozdziału mandatów w takich wyborach została przedstawiona w pracy).

Małgorzata Niewiadomska-Cudak

REPREZENTATYWNOŚĆ I AKTYWNOŚĆ KOBIET W POLSKIM PARLAMENCIE W LATACH 1919–1939

Artykuł poświęcony jest udziałowi i działalności pierwszych polskich posełek na niwie parlamentarnej. Ukazano w nim również aktywność parlamentarzystek w trudnym okresie przemian pokoleniowych. Przełamywanie barier męskiej dominacji w gremiach parlamentarnych było dla nich niezwykle trudne. Niejednokrotnie napotykały na duży opór ze strony swoich kolegów chociażby w obsadzie ważnych miejsc w sejmie i senacie. Ich działania były jednak bardziej skoncentrowane nie na zdobywaniu stanowisk, ale dostosowaniu nowych przepisów do aktualnej sytuacji, w jakiej znalazły się polskie kobiety po odzyskaniu niepodległości. Ogromna determinacja i wspólna praca ponad podziałami politycznymi zaowocowała ustanowieniem takich unormowań, które usuwały z prawodawstwa wszelkie zapisy dyskryminujące żeńską część polskiego społeczeństwa.

Jakub Rzucidło

PERSPEKTYWY GŁOSOWANIA ZA POŚREDNICTWEM INTERNETU W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

W artykule tym autor rozważa o możliwości zastosowania głosowania za pośrednictwem Internetu w Rzeczypospolitej Polskiej. Szczególną uwagę zwraca na postanowienia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Swoje wnioski opiera na stosowanych współcześnie sposobach głosowania, tj. głosowania korespondencyjnego oraz za pośrednictwem pełnomocnika. Cechują się one podobnymi właściwościami do i-głosowania, stąd ustalenia poczynione dotychczas w doktrynie i orzecznictwie, w szczególności w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 lipca 2011 r., sygn. akt K 9/11, uznać należy za pomocne. Ponadto autor zwraca uwagę na pewne zjawiska społeczne, które również nie mogą być obojętne dla ustawodawcy projektującego przyszłe rozwiązania. Ponadto omówione zostają określone aspekty pozostałych obowiązujących przepisów, które pozostają w związku ze wskazanym powyżej sposobem głosowania.

W konkluzji autor stwierdza, że jego zdaniem głosowanie za pośrednictwem Internetu jest dopuszczalne w świetle obowiązujących przepisów ustawy zasadniczej. Gdyby jednak, w toku dalszej dyskusji, znaleźć przekonywające argumenty co do tego, że obowiązująca konstytucja nie dopuszcza możliwości i-głosowania, to należałoby zastanowić się nad jej zmianą. Dalsze zwlekanie z wprowadzeniem takiej metody głosowania może skutkować stopniowym ograniczaniem frekwencji wyborczej.

Dawid Sześciło

MODELE ADMINISTRACJI WYBORCZEJ W WYBRANYCH PAŃSTWACH

W skali ogólnoświatowej funkcjonują trzy główne modele administracji wyborczej: 1) model instytucji niezależnej od administracji rządowej i dysponującej własnym budżetem; 2) model mieszany – z reguły opiera się na istnieniu podwójnej struktury organów wyborczych. Z jednej strony funkcjonuje niezależna od rządu władza wyborcza o kompetencjach nadzorczych czy quasi-sądowych, a z drugiej – większość czynności technicznych związanych z organizacją i przeprowadzeniem głosowania wykonują organy administracji rządowej; oraz 3) model rządowej administracji wyborczej – podstawową cechą jest powierzenie zadań z zakresu organizacji wyborów organowi administracji rządowej. Państwowa Komisja Wyborcza wpisuje się w model administracji niezależnej, ale oprócz zadań związanych bezpośrednio z zarządzaniem wyborami, posiada też dodatkowe kompetencje, m.in. kontrola finansów partii politycznych oraz informowanie obywateli o wyborach. Może to osłabiać zdolność tej instytucji do wykonywania jej zasadniczej misji.

Jeremiasz Salamon

KONSEKWENCJE GŁOSOWANIA PODZIELONEGO W MIESZANYCH SYSTEMACH WYBORCZYCH — WNIOSKI Z WYBORÓW DO IZBY REPREZENTANTÓW NOWEJ ZELANDII Z LAT 1996–2008

Większość mieszanych systemów wyborczych umożliwia wyborcom głosowanie na listę wyborczą zarejestrowaną przez jedno ugrupowanie przy jednoczesnym udzielaniu poparcia kandydatowi reprezentującemu w ich okręgu wyborczym inne ugrupowanie. Pomimo iż relatywnie niewielka część wyborców głosujących w systemach mieszanych decyduje się na rozdział przysługujących im głosów, ta grupa nierzadko określana jest mianem „małego, ale politycznie ważnego elektoratu”. Stwierdzenie to staje się tym bardziej uzasadnione jeśli uświadomimy sobie wagę konsekwencji powodowanych przez ten rodzaj zachowania wyborczego. Wykorzystując doświadczenia wyborów do nowozelandzkiej Izby Reprezentantów opisano konsekwencje, jakie rozdział głosów w mieszanych systemach wyborczych rodzi dla wyniku elekcji, kształtu systemu partyjnego oraz charakteru rządu (jednopartyjny bądź koalicyjny).